

Todenpuhumisesta

Oikeudenmukainen siirtymä
ja eettinen kestävyys 2022–2024

Matti Häyry & Tuija Takala

Kestävää hyvinvointia kaikille –
Suomen biotalous vuonna 2035

Biotalouswebinaari 30.3.2022 klo 13–15.30

Todenpuhumisesta

Pitääkö puhua totta?

Pitääkö puhua totta?

Kyllähän rehellinen olla pitää.

Pitääkö puhua totta?

Entä kun sukulainen
kysyy hatustaan:
”Mitä pidät tästä?”

Kyllähän rehellinen olla pitää.

Pitääkö puhua totta?

Entä kun sukulainen
kysyy hatustaan:
”Mitä pidät tästä?”

Kyllähän rehellinen olla pitää.

No pieni valkoinen valhe, ehkä.

Pitääkö puhua totta?

Entä kun sukulainen
kysyy hatustaan:
”Mitä pidät tästä?”

Entä kun murhaaja kysyy
uhristaan: ”Onko hän täällä?”

Kyllähän rehellinen olla pitää.

No pieni valkoinen valhe, ehkä.

Pitääkö puhua totta?

Entä kun sukulainen
kysyy hatustaan:
”Mitä pidät tästä?”

Entä kun murhaaja kysyy
uhristaan: ”Onko hän täällä?”

Kyllähän rehellinen olla pitää.

No pieni valkoinen valhe, ehkä.

No isompikin äärioloissa, ehkä.

Pitääkö puhua totta?

Entä kun sukulainen
kysyy hatustaan:
”Mitä pidät tästä?”

Entä kun murhaaja kysyy
uhristaan: ”Onko hän täällä?”

OK. Mutta siis tavallisesti
pitää puhua totta?

Kyllähän rehellinen olla pitää.

No pieni valkoinen valhe, ehkä.

No isompikin äärioloissa, ehkä.

Niin se (kai) on.

Pitääkö poliitikon/virkakunnan edustajan /aina/ puhua totta?

Pitääkö poliitikon/virkakunnan edustajan /aina/ puhua totta?

Vastaus on itsestään selvä. Virkamiehen ja luottamushenkilöiden pitää aina puhua totta ainakin virkaansa/luottamustehtävänsä hoitaessaan.

Salassa pidettävistä asioista ei voi puhua mitään. Eettisen kestävyuden kannalta on tärkeää että puhutaan totta, mikä tarkoittaa ettei puhuta vastoin parempaa tietoa eikä anneta väärää todistusta lähimmäisest.

Pitääkö poliitikon/virkakunnan edustajan /aina/ puhua totta?

Vastaus on itsestään selvä. Virkamiehen ja luottamushenkilöiden pitää aina puhua totta ainakin virkaansa/luottamustehtävänsä hoitaessaan.

Salassa pidettävistä asioista ei voi puhua mitään. Eettisen kestävyuden kannalta on tärkeää että puhutaan totta, mikä tarkoittaa ettei puhuta vastoin parempaa tietoa eikä anneta väärää todistusta lähimmäisest.

Tosimaailmassa virkamies joutuu usein toimimaan epätäydellisen tiedon varassa, jolloin totuus voi muuttua, kun tietoa kertyy lisää. Virkamiesvalmistelussa edellytetään, että kaikki asiasta olemassa oleva tieto otetaan huomioon.

Pitääkö poliitikon/virkakunnan edustajan /aina/ puhua totta?

**Mitä tuo
tarkoittaa?**

Pitääkö poliitikon/virkakunnan edustajan /aina/ puhua totta?

Anders T. (Ruotsi): Maamme koronapolitiikka tähtää siihen, että työkuntoinen ja kansalaiskelpoinen osa väestöstämme saa elää mahdollisimman vapaasti, jos tarpeen haavoittuvien ja ymmärtämättömien kansanryhmien kustannuksella.

Pitääkö poliitikon/virkakunnan edustajan /aina/ puhua totta?

Anders T. (Ruotsi): Maamme koronapolitiikka tähtää siihen, että työkuntoinen ja kansalaiskelpoinen osa väestöstämme saa elää mahdollisimman vapaasti, jos tarpeen haavoittuvien ja ymmärtämättömien kansanryhmien kustannuksella.

Ööö...

Pitääkö poliitikon/virkakunnan edustajan /aina/ puhua totta?

Anders T. (Ruotsi): Maamme koronapolitiikka tähtää siihen, että työkuntoinen ja kansalaiskelpoinen osa väestöstämme saa elää mahdollisimman vapaasti, jos tarpeen haavoittuvien ja ymmärtämättömien kansanryhmien kustannuksella.

Ei, koska:

- Mitä se ”totuus” edes on? Nämä ovat hankalia asioita.

Pitääkö poliitikon/virkakunnan edustajan /aina/ puhua totta?

Anders T. (Ruotsi): Maamme koronapolitiikka tähtää siihen, että työkuntoinen ja kansalaiskelpoinen osa väestöstämme saa elää mahdollisimman vapaasti, jos tarpeen haavoittuvien ja ymmärtämättömien kansanryhmien kustannuksella.

Ei, koska:

- Mitä se ”totuus” edes on? Nämä ovat hankalia asioita.
- Pienellä totuuden ”tulkitsemisella” voi tuottaa parempia tuloksia.

Pitääkö poliitikon/virkakunnan edustajan /aina/ puhua totta?

Anders T. (Ruotsi): Maamme koronapolitiikka tähtää siihen, että työkuntoinen ja kansalaiskelpoinen osa väestöstämme saa elää mahdollisimman vapaasti, jos tarpeen haavoittuvien ja ymmärtämättömien kansanryhmien kustannuksella.

Ei, koska:

- Mitä se ”totuus” edes on? Nämä ovat hankalia asioita.
- Pienellä totuuden ”tulkitsemisellä” voi tuottaa parempia tuloksia.
- Päättäjiltä ei voi edellyttää kovin syvällistä itsetiedostusta tällaisissa asioissa.

Pitääkö poliitikon/virkakunnan edustajan /aina/ puhua totta?

Anders T. (Ruotsi): Maamme koronapolitiikka tähtää siihen, että työkuntoinen ja kansalaiskelpoinen osa väestöstämme saa elää mahdollisimman vapaasti, jos tarpeen haavoittuvien ja ymmärtämättömien kansanryhmien kustannuksella.

Ei, koska:

- Mitä se ”totuus” edes on? Nämä ovat hankalia asioita.
- Pienellä totuuden ”tulkitsemisella” voi tuottaa parempia tuloksia.
- Päätäjiltä ei voi edellyttää kovin syvällistä itsetiedostusta tällaisissa asioissa.
- Kansalaisten pitäisi demokratiassa luottaa edustajiinsa oman tahtonsa toteuttajina.

Pitääkö poliitikon/virkakunnan edustajan /aina/ puhua totta?

Anders T. (Ruotsi): Maamme koronapolitiikka tähtää siihen, että työkuntoinen ja kansalaiskelpoinen osa väestöstämme saa elää mahdollisimman vapaasti, jos tarpeen haavoittuvien ja ymmärtämättömien kansanryhmien kustannuksella.

Ei, koska:

- Mitä se ”totuus” edes on? Nämä ovat hankalia asioita.
- Pienellä totuuden ”tulkitsemisella” voi tuottaa parempia tuloksia.
- Päättäjiltä ei voi edellyttää kovin syvällistä itsetiedostusta tällaisissa asioissa.
- Kansalaisten pitäisi demokratiassa luottaa edustajiinsa oman tahtonsa toteuttajina.

Voiko poliitikko/virkakunnan edustaja /aina/ puhua totta?

MIKSI KYSYN TÄLLÄISTÄ?

KOSKA TODENPUHUMINEN ON (EHKÄ) TÄRKEÄ OSA EETTISTÄ KESTÄVYYTTÄ

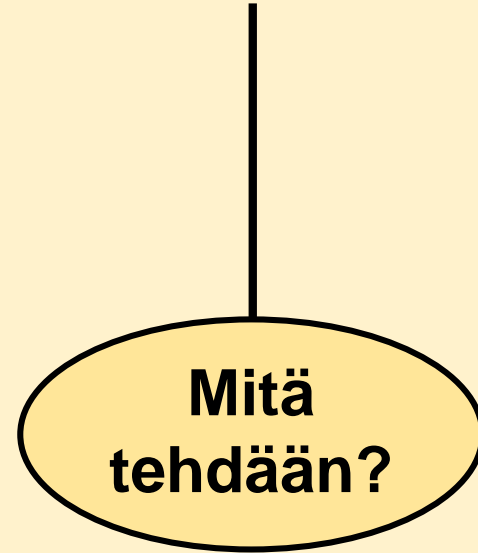
Eettisesti kestävä päätös

Tehokas – Oikeudenmukainen – Hyväksyttävä

Eettisesti kestävä päätös

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Eettisesti kestävä päätös

Tavoiteltu ja muu odotettu hyöty

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Tavoiteltu

x Todennäköisyys

= Tavoiteltu brutto

Muu odotettu

x Todennäköisyys

= Odotettu brutto

**Σ = Kokonais-
bruttohyöty**

**Mitä
tehdään?**

Eettisesti kestävä päätös

Tavoiteltu ja muu odotettu hyöty

Tavoiteltu

x Todennäköisyys

= Tavoiteltu brutto

Muu odotettu

x Todennäköisyys

= Odotettu brutto

Σ = Kokonaisbruttohyöty

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Odotetut kustannukset ja haitat

Kustannukset

x Todennäköisyys

= Odotetut kustannukset brutto

Haitat

x Todennäköisyys

= Odotettu haitta brutto

Σ = Kokonaisbruttohaitta

Mitä tehdään?

Eettisesti kestävä päätös

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Tavoiteltu ja muu odotettu hyöty

Odotetut kustannukset ja haitat

**Mitä
tehdään?**

**Hyöty - Haitta =
Nettohyöty**

Tavoiteltu

x Todennäköisyys

= Tavoiteltu brutto

Muu odotettu

x Todennäköisyys

= Odotettu brutto

Σ = Kokonais-
bruttohyöty

Kustannukset

x Todennäköisyys

= Odotetut kustan-
nukset brutto

Haitat

x Todennäköisyys

= Odotettu haitta
brutto

Σ = Kokonais-
bruttohaitta

Eettisesti kestävä päätös

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Tavoiteltu ja muu odotettu hyöty

Odotetut kustannukset ja haitat

**Mitä
tehdään?**

**Hyöty - Haitta =
Nettohyöty**

**Mutta kenelle
hyöty?**

**Mutta kenelle
haitta?**

**Oikeuden-
mukaisuusanalyysi**

**Kompensoinnilla ja kaikkien huomioon
ottamisella painotettu päätös.**

Tavoiteltu

x Todennäköisyys

= Tavoiteltu brutto

Muu odotettu

x Todennäköisyys

= Odotettu brutto

Σ = Kokonais-
bruttohyöty

Kustannukset

x Todennäköisyys

= Odotetut kustan-
nukset brutto

Haitat

x Todennäköisyys

= Odotettu haitta
brutto

Σ = Kokonais-
bruttohaitta

"Näin se kävisi Strömsössä"

Eettisesti kestävä päätös

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Tavoiteltu ja muu odotettu hyöty

Odotetut kustannukset ja haitat

**Mitä
tehdään?**

**Hyöty - Haitta =
Nettohyöty**

**Mutta kenelle
hyöty?**

**Mutta kenelle
haitta?**

**Oikeuden-
mukaisuusanalyysi**

**Kompensoinnilla ja kaikkien huomioon
ottamisella painotettu päätös.**

Tavoiteltu

x Todennäköisyys

= Tavoiteltu brutto

Muu odotettu

x Todennäköisyys

= Odotettu brutto

Σ = Kokonais-
bruttohyöty

Kustannukset

x Todennäköisyys

= Odotetut kustan-
nukset brutto

Haitat

x Todennäköisyys

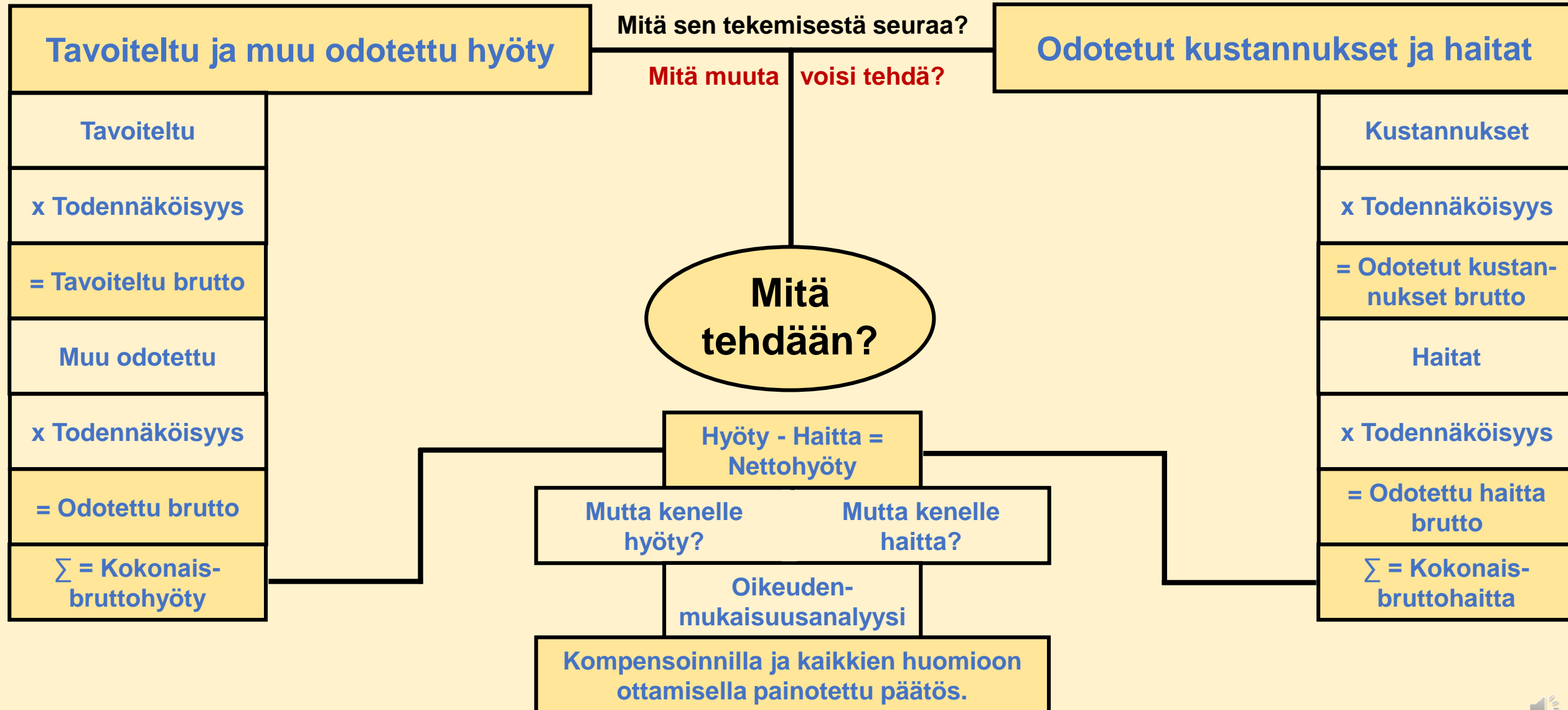
= Odotettu haitta
brutto

Σ = Kokonais-
bruttohaitta

"Näin se kävisi Strömsössä"

Eettisesti kestävä päätös *"Muualla on kuitenkin nämä"*

"Näin se kävisi Strömsössä"

Eettisesti kestävä päätös

"Muualla on kuitenkin nämä"

VALINTAKIRJOVALINTA

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Tavoiteltu ja muu odotettu hyöty

Odotetut kustannukset ja haitat

Mitä muuta

voisi tehdä?

Mitä
tehdään?

Hyöty - Haitta =
Nettohyöty

Mutta kenelle
hyöty?

Mutta kenelle
haitta?

Oikeuden-
mukaisuusanalyysi

Kompensoinnilla ja kaikkien huomioon
ottamisella painotettu päätös.

Tavoiteltu

x Todennäköisyys

= Tavoiteltu brutto

Muu odotettu

x Todennäköisyys

= Odotettu brutto

Σ = Kokonais-
bruttohyöty

Kustannukset

x Todennäköisyys

= Odotetut kustan-
nukset brutto

Haitat

x Todennäköisyys

= Odotettu haitta
brutto

Σ = Kokonais-
bruttohaitta

"Näin se kävisi Strömsössä"

Eettisesti kestävä päätös

"Muualla on kuitenkin nämä"

VALINTAKIRJOVALINTA

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Odotetut kustannukset ja haitat

Tavoiteltu ja muu odotettu hyöty

Mitä muuta voisi tehdä?

Tavoiteltu

x Todennäköisyys

= Tavoiteltu brutto

Muu odotettu

x Todennäköisyys

= Odotettu brutto

Σ = Kokonaisbruttohyöty

Tutkimuslaitos
"Kyllä"

Tutkimuslaitos
"Ei"

Tutkimuslaitos
"Ehkä"

Mikä valitaan
ja miten?

Mitä
tehdään?

Hyöty - Haitta =
Nettohyöty

Mutta kenelle
hyöty?

Mutta kenelle
haitta?

Oikeuden-
mukaisuusanalyysi

Kompensoinnilla ja kaikkien huomioon
ottamisella painotettu päätös.

Kustannukset

x Todennäköisyys

= Odotetut kustannukset brutto

Haitat

x Todennäköisyys

= Odotettu haitta brutto

Σ = Kokonaisbruttohaitta

"Näin se kävisi Strömsössä"

Eettisesti kestävä päätös

"Muualla on kuitenkin nämä"

VALINTAKIRJOVALINTA

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Odotetut kustannukset ja haitat

Mitä muuta

voisi tehdä?

Tutkimuslaitos
"Kyllä"

Tutkimuslaitos
"Ei"

Tutkimuslaitos
"Ehkä"

Mikä valitaan
ja miten?

Mitä
tehdään?

SUHDE TIETOOON

Hyöty - Haitta =
Nettohyöty

Mutta kenelle
hyöty?

Mutta kenelle
haitta?

Oikeuden-
mukaisuusanalyysi

Kompensoinnilla ja kaikkien huomioon
ottamisella painotettu päätös.

Tavoiteltu ja muu odotettu hyöty

Tavoiteltu

x Todennäköisyys

= Tavoiteltu brutto

Muu odotettu

x Todennäköisyys

= Odotettu brutto

Σ = Kokonais-
bruttohyöty

Kustannukset

x Todennäköisyys

= Odotetut kustan-
nukset brutto

Haitat

x Todennäköisyys

= Odotettu haitta
brutto

Σ = Kokonais-
bruttohaitta

"Näin se kävisi Strömsössä"

Eettisesti kestävä päätös

"Muualla on kuitenkin nämä"

VALINTAKIRJOVALINTA

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Mitä muuta

voisi tehdä?

Odotetut kustannukset ja haitat

Tavoiteltu ja muu odotettu hyöty

Tavoiteltu

x Todennäköisyys

= Tavoiteltu brutto

Muu odotettu

x Todennäköisyys

= Odotettu brutto

Σ = Kokonaisbruttohyöty

Tutkimuslaitos
"Kyllä"

Tutkimuslaitos
"Ei"

Tutkimuslaitos
"Ehkä"

Mikä valitaan
ja miten?

SUHDE TIETOOON

Mitä
tehdään?

Hyöty - Haitta =
Nettohyöty

Mutta kenelle
hyöty?

Mutta kenelle
haitta?

Oikeuden-
mukaisuusanalyysi

Kompensoinnilla ja kaikkien huomioon
ottamisella painotettu päätös.

Kustannusarvio
Riskinarviointi

Vältä merkittävää
vahinkoa -periaate

Varovaisuuden
periaate

Kuka tekee, mikä
valitaan ja miten?

Kustannukset

x Todennäköisyys

= Odotetut kustan-
nukset brutto

Haitat

x Todennäköisyys

= Odotettu haitta
brutto

Σ = Kokonais-
bruttohaitta

"Näin se kävisi Strömsössä"

Eettisesti kestävä päätös

"Muualla on kuitenkin nämä"

VALINTAKIRJOVALINTA

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Mitä muuta

voisi tehdä?

Odotetut kustannukset ja haitat

Tavoiteltu ja muu odotettu hyöty

Tavoiteltu

x Todennäköisyys

= Tavoiteltu brutto

Muu odotettu

x Todennäköisyys

= Odotettu brutto

Σ = Kokonaisbruttohyöty

Tutkimuslaitos
"Kyllä"

Tutkimuslaitos
"Ei"

Tutkimuslaitos
"Ehkä"

Mikä valitaan
ja miten?

SUHDE TIETOOON

Mitä
tehdään?

Hyöty - Haitta =
Nettohyöty

Mutta kenelle
hyöty?

Mutta kenelle
haitta?

Oikeuden-
mukaisuusanalyysi

Kompensoinnilla ja kaikkien huomioon
ottamisella painotettu päätös.

Kustannusarvio
Riskinarviointi

Vältä merkittävää
vahinkoa -periaate

Varovaisuuden
periaate

Kuka tekee, mikä
valitaan ja miten?

RATIONALITEETTI

Kustannukset

x Todennäköisyys

= Odotetut kustan-
nukset brutto

Haitat

x Todennäköisyys

= Odotettu haitta
brutto

Σ = Kokonais-
bruttohaitta

"Näin se kävisi Strömsössä"

Eettisesti kestävä päätös

"Muualla on kuitenkin nämä"

VALINTAKIRJOVALINTA

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Mitä muuta

voisi tehdä?

Odotetut kustannukset ja haitat

Tavoiteltu ja muu odotettu hyöty

Tavoiteltu

x Todennäköisyys

= Tavoiteltu brutto

Muu odotettu

x Todennäköisyys

= Odotettu brutto

Σ = Kokonaisbruttohyöty

Tutkimuslaitos
"Kyllä"

Tutkimuslaitos
"Ei"

Tutkimuslaitos
"Ehkä"

Mikä valitaan
ja miten?

SUHDE TIETOOON

Taloudelle?

Luonnolle?

Ihmisille?

Mitä
tehdään?

Hyöty - Haitta =
Nettohyöty

Mutta kenelle
hyöty?

Mutta kenelle
haitta?

Oikeuden-
mukaisuusanalyysi

Kompensoinnilla ja kaikkien huomioon
ottamisella painotettu päätös.

Kustannusarvio
Riskinarviointi

Vältä merkittävää
vahinkoa -periaate

Varovaisuuden
periaate

Kuka tekee, mikä
valitaan ja miten?

RATIONALITEETTI

Kustannukset

x Todennäköisyys

= Odotetut kustannukset brutto

Haitat

x Todennäköisyys

= Odotettu haitta brutto

Σ = Kokonaisbruttohaitta

"Näin se kävisi Strömsössä"

Eettisesti kestävä päätös

"Muualla on kuitenkin nämä"

VALINTAKIRJOVALINTA

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Tavoiteltu ja muu odotettu hyöty

Odotetut kustannukset ja haitat

Mitä muuta voisi tehdä?

Tavoiteltu

x Todennäköisyys

= Tavoiteltu brutto

Muu odotettu

x Todennäköisyys

= Odotettu brutto

Σ = Kokonaisbruttohyöty

Tutkimuslaitos "Kyllä"

Tutkimuslaitos "Ei"

Tutkimuslaitos "Ehkä"

Mikä valitaan ja miten?

SUHDE TIEToon

Mitä tehdään?

Hyöty - Haitta = Nettohyöty

Mutta kenelle hyöty?

Mutta kenelle haitta?

Oikeudenmukaisuusanalyysi

Kompensoinnilla ja kaikkien huomioon ottamisella painotettu päätös.

Kustannusarvio Riskinarviointi

Vältä merkittävää vahinkoa -periaate

Varovaisuuden periaate

Kuka tekee, mikä valitaan ja miten?

RATIONALITEETTI

Kustannukset

x Todennäköisyys

= Odotetut kustannukset brutto

Haitat

x Todennäköisyys

= Odotettu haitta brutto

Σ = Kokonaisbruttohaitta

ARVO-PERUSTA

Taloudelle?

Luonnolle?

Ihmisille?

"Näin se kävisi Strömsössä"

Eettisesti kestävä päätös

"Muulla on kuitenkin nämä"

VALINTAKIRJOVALINTA

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Odotetut kustannukset ja haitat

Tavoiteltu ja muu odotettu hyöty

Mitä muuta voisi tehdä?

Tavoiteltu
x Todennäköisyys
= Tavoiteltu brutto
Muu odotettu
x Todennäköisyys
= Odotettu brutto
Σ = Kokonaisbruttohyöty

- Tutkimuslaitos "Kyllä"
- Tutkimuslaitos "Ei"
- Tutkimuslaitos "Ehkä"

- Kustannusarvio Riskinarviointi
- Vältä merkittävää vahinkoa -periaate
- Varovaisuuden periaate

Kustannukset
x Todennäköisyys
= Odotetut kustannukset brutto
Haitat
x Todennäköisyys
= Odotettu haitta brutto
Σ = Kokonaisbruttohaitta

Mitä tehdään?

Mikä valitaan ja miten?

Kuka tekee, mikä valitaan ja miten?

Hyöty - Haitta = Nettohyöty

SUHDE TIETOOON

RATIONALITEETTI

Mutta kenelle hyöty? Mutta kenelle haitta?

Oikeudenmukaisuusanalyysi

Kompensoinnilla ja kaikkien huomioon ottamisella painotettu päätös.

- Taloudelle?
- Luonnolle?
- Ihmisille?

- Omistajille?
- Arvontuottajille?
- Huonoinosaisille?

ARVO-PERUSTA

"Näin se kävisi Strömsössä"

Eettisesti kestävä päätös

"Muualla on kuitenkin nämä"

VALINTAKIRJOVALINTA

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Tavoiteltu ja muu odotettu hyöty

Odotetut kustannukset ja haitat

Mitä muuta voisi tehdä?

- Tutkimuslaitos "Kyllä"
- Tutkimuslaitos "Ei"
- Tutkimuslaitos "Ehkä"

- Kustannusarvio Riskinarviointi
- Vältä merkittävää vahinkoa -periaate
- Varovaisuuden periaate

Mitä tehdään?

Mikä valitaan ja miten?

Kuka tekee, mikä valitaan ja miten?

SUHDE TIETOOON

Hyöty - Haitta = Nettohyöty

RATIONALITEETTI

Tavoiteltu
x Todennäköisyys
= Tavoiteltu brutto
Muu odotettu
x Todennäköisyys
= Odotettu brutto
Σ = Kokonaisbruttohyöty

Kustannukset
x Todennäköisyys
= Odotetut kustannukset brutto
Haitat
x Todennäköisyys
= Odotettu haitta brutto
Σ = Kokonaisbruttohaitta

Mutta kenelle hyöty? Mutta kenelle haitta?

Oikeudenmukaisuusanalyysi

Kompensoinnilla ja kaikkien huomioon ottamisella painotettu päätös.

- Taloudelle?
- Luonnolle?
- Ihmisille?

- Omistajille?
- Arvontuottajille?
- Huonoinosaisille?

ARVO-PERUSTA

POLIITTINEN MORAALI

"Näin se kävisi Strömsössä"

Eettisesti kestävä päätös

"Muualla on kuitenkin nämä"

YHTEISMITALLI-

VALINTAKIRJOVALINTA

SUUDEN HAASTE

Tavoiteltu ja muu odotettu **hyöty**

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Odotetut **kustannukset** ja **haitat**

Mitä muuta voisi tehdä?

Mitä tehdään?

Tutkimuslaitos "Kyllä"

Tutkimuslaitos "Ei"

Tutkimuslaitos "Ehkä"

Kustannusarvio Riskinarviointi

Vältä merkittävää vahinkoa -periaate

Varovaisuuden periaate

Mikä valitaan ja miten?

Kuka tekee, mikä valitaan ja miten?

SUHDE TIETOOON

Hyöty - Haitta = Nettohyöty

RATIONALITEETTI

Mutta kenelle hyöty?

Mutta kenelle haitta?

Oikeudenmukaisuusanalyysi

Kompensoinnilla ja kaikkien huomioon ottamisella painotettu päätös.

Kelle kompensoidaan, ketkä ovat kaikki?

Taloudelle?

Luonnolle?

Ihmisille?

Omistajille?

Arvontuottajille?

Huonoinosaisille?

ARVO-PERUSTA

POLIITTINEN MORAALI

Tavoiteltu

x Todennäköisyys

= Tavoiteltu brutto

Muu odotettu

x Todennäköisyys

= Odotettu brutto

Σ = Kokonaisbruttohyöty

Kustannukset

x Todennäköisyys

= Odotetut kustannukset brutto

Haitat

x Todennäköisyys

= Odotettu haitta brutto

Σ = Kokonaisbruttohaitta

"Näin se kävisi Strömsössä"

Eettisesti kestävä päätös

"Muualla on kuitenkin nämä"

YHTEISMITALLI-

VALINTAKIRJOVALINTA

SUUDEN HAASTE

Tavoiteltu ja muu odotettu **hyöty**

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Odotetut **kustannukset** ja **haitat**

Mitä muuta voisi tehdä?

LUOTTAMUS

Mitä tehdään?

Tutkimuslaitos
"Kyllä"

Tutkimuslaitos
"Ei"

Tutkimuslaitos
"Ehkä"

Kustannusarvio
Riskinarviointi

Vältä merkittävää
vahinkoa -periaate

Varovaisuuden
periaate

Mikä valitaan
ja miten?

Kuka tekee, mikä
valitaan ja miten?

SUHDE TIETOOON

Hyöty - Haitta =
Nettohyöty

RATIONALITEETTI

Mutta kenelle
hyöty?

Mutta kenelle
haitta?

Oikeuden-
mukaisuusanalyysi

Kompensoinnilla ja kaikkien huomioon
ottamisella painotettu päätös.

Kelle kompensoidaan, ketkä ovat kaikki?

Omistajille?

Arvontuottajille?

Huonoinosaisille?

POLIITTINEN
MORAALI

ARVO-
PERUSTA

Taloudelle?

Luonnolle?

Ihmisille?

Tavoiteltu

x Todennäköisyys

= Tavoiteltu brutto

Muu odotettu

x Todennäköisyys

= Odotettu brutto

Σ = Kokonais-
bruttohyöty

Kustannukset

x Todennäköisyys

= Odotetut kustan-
nukset brutto

Haitat

x Todennäköisyys

= Odotettu haitta
brutto

Σ = Kokonais-
bruttohaitta

"Näin se kävisi Strömsössä"

Eettisesti kestävä päätös

"Muualla on kuitenkin nämä"

YHTEISMITALLI-

VALINTAKIRJOVALINTA

SUUDEN HAASTE

Tavoiteltu ja muu odotettu **hyöty**

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Odotetut **kustannukset** ja **haitat**

Mitä muuta voisi tehdä?

LUOTTAMUS

Läpinäky-
vyys

Peittele-
minen

Mitä
tehdään?

Tutkimuslaitos
"Kyllä"

Tutkimuslaitos
"Ei"

Tutkimuslaitos
"Ehkä"

Kustannusarvio
Riskinarviointi

Vältä merkittävää
vahinkoa -periaate

Varovaisuuden
periaate

Mikä valitaan
ja miten?

Kuka tekee, mikä
valitaan ja miten?

SUHDE TIETOOON

Hyöty - Haitta =
Nettohyöty

RATIONALITEETTI

Mutta kenelle
hyöty?

Mutta kenelle
haitta?

Oikeuden-
mukaisuusanalyysi

Kompensoinnilla ja kaikkien huomioon
ottamisella painotettu päätös.

Kelle kompensoidaan, ketkä ovat kaikki?

Taloudelle?

Luonnolle?

Ihmisille?

Omistajille?

Arvontuottajille?

Huonoinosaisille?

ARVO-
PERUSTA

POLIITTINEN
MORAALI

Tavoiteltu

x Todennäköisyys

= Tavoiteltu brutto

Muu odotettu

x Todennäköisyys

= Odotettu brutto

Σ = Kokonais-
bruttohyöty

Kustannukset

x Todennäköisyys

= Odotetut kustan-
nukset brutto

Haitat

x Todennäköisyys

= Odotettu haitta
brutto

Σ = Kokonais-
bruttohaitta

"Näin se kävisi Strömsössä"

Eettisesti kestävä päätös

"Muualla on kuitenkin nämä"

YHTEISMITALLI-

VALINTAKIRJOVALINTA

SUUDEN HAASTE

Tavoiteltu ja muu odotettu **hyöty**

Mitä sen tekemisestä seuraa?

Odotetut **kustannukset** ja **haitat**

Mitä muuta voisi tehdä?

LUOTTAMUS

Läpinäkyvyys

Peitteleminen

Mitä tehdään?

Tutkimuslaitos "Kyllä"

Tutkimuslaitos "Ei"

Tutkimuslaitos "Ehkä"

Kustannusarvio
Riskinarviointi

Vältä merkittävää vahinkoa -periaate

Varovaisuuden periaate

Mikä valitaan ja miten?

Kuka tekee, mikä valitaan ja miten?

SUHDE TIETOOON

Hyöty - Haitta =
Nettohyöty

RATIONALITEETTI

Mutta kenelle hyöty?

Mutta kenelle haitta?

Oikeudenmukaisuusanalyysi

Kompensoinnilla ja kaikkien huomioon ottamisella painotettu päätös.

Kelle kompensoidaan, ketkä ovat kaikki?

Taloudelle?

Luonnolle?

Ihmisille?

Omistajille?

Arvontuottajille?

Huonoinosaisille?

**ARVO-
PERUSTA**

**POLIITTINEN
MORAALI**

Tavoiteltu

x Todennäköisyys

= Tavoiteltu brutto

Muu odotettu

x Todennäköisyys

= Odotettu brutto

Σ = Kokonaisbruttohyöty

Kustannukset

x Todennäköisyys

= Odotetut kustannukset brutto

Haitat

x Todennäköisyys

= Odotettu haitta brutto

Σ = Kokonaisbruttohaitta

Näin päätimme. Nämä ovat hyödyt. Nämä ovat haitat. Näin kompensoidaan.

Näin päätimme. Nämä ovat tutkimuslaitoksen X mukaan hyödyt, kustannukset ja haitat. Ne yhteismitallistetaan tällä kriteerillä, painotetaan riskiperiaatteen Y mukaisesti ja kompensoidaan näin, koska arvoperustamme on A ja poliittinen moraalimme P.

Näin päätimme. Nämä ovat tutkimuslaitoksen X mukaan hyödyt, kustannukset ja haitat. Ne yhteismitallistetaan tällä kriteerillä, painotetaan riskiperiaatteen Y mukaisesti ja kompensoidaan näin, koska arvoperustamme on A ja poliittinen moraalimme P.

Faktat

- Ei puhuta vastoin parempaa tietoa.
- Jos tutkimuslaitos X esittää uutta, päätös muuttuu.

Näin päätimme. Nämä ovat tutkimuslaitoksen X mukaan hyödyt, kustannukset ja haitat. Ne yhteismitallistetaan tällä kriteerillä, painotetaan riskiperiaatteen Y mukaisesti ja kompensoidaan näin, koska arvoperustamme on A ja poliittinen moraalimme P.

Faktat

- Ei puhuta vastoin parempaa tietoa.
- Jos tutkimuslaitos X esittää uutta, päätös muuttuu.

Arvot

- Ollaan rehellisiä ja avoimia.
- Tunnistetaan omien päätösten arvoperustat.

Tähtäämme työkuntoisten vapauteen haavoittuvien ja toisinajattelevien kustannuksella.

Faktat

- Ei puhuta vastoin parempaa tietoa.
- Jos tutkimuslaitos X esittää uutta, päätös muuttuu.

Arvot

- Ollaan rehellisiä ja avoimia.
- Tunnistetaan omien päätösten arvoperustat.

Tähtäämme työkuntoisten vapauteen haavoittuvien ja toisinajattelevien kustannuksella.

Arvoperusta: Taloudellis-sosiaalinen.

Poliittinen moraal: Eugeeninen sosiaalidemokratia, utilitarismi.

”Järjestelmämme kannattelee niitä, jotka kannattelevat järjestelmää, ei painolastia.”

Faktat

- Ei puhuta vastoin parempaa tietoa.
- Jos tutkimuslaitos X esittää uutta, päätös muuttuu.

Arvot

- Ollaan rehellisiä ja avoimia.
- Tunnistetaan omien päätösten arvoperustat.

Tähtäämme työkuntoisten vapauteen haavoittuvien ja toisinajattelevien kustannuksella.

“Ei voi tietää yhteyttä.”

Arvoperusta: Taloudellis-sosiaalinen.

Poliittinen moraal: Eugeeninen sosiaalidemokratia, utilitarismi.

”Järjestelmämme kannattelee niitä, jotka kannattelevat järjestelmää, ei painolastia.”

Faktat

- Ei puhuta vastoin parempaa tietoa.
- Jos tutkimuslaitos X esittää uutta, päätös muuttuu.

Arvot

- Ollaan rehellisiä ja avoimia.
- Tunnistetaan omien päätösten arvoperustat.

Tähtäämme työkuntoisten vapauteen haavoittuvien ja toisinajattelevien kustannuksella.

“Ei voi tietää yhteyttä.”

Arvoperusta: Taloudellis-sosiaalinen.

Poliittinen moraal: Eugeeninen sosiaalidemokratia, utilitarismi.

”Järjestelmämme kannattelee niitä, jotka kannattelevat järjestelmää, ei painolastia.”

Selvilleotto-
velvollisuus

Faktat

- Ei puhuta vastoin parempaa tietoa.
- Jos tutkimuslaitos X esittää uutta, päätös muuttuu.

Arvot

- Ollaan rehellisiä ja avoimia.
- Tunnistetaan omien päätösten arvoperustat.

“Ei voi tietää yhteyttä.”

“Ei tarvitse todistaa itseään vastaan.”

Arvoperusta: Taloudellis-sosiaalinen.

Poliittinen moraal: Eugeeninen sosiaalidemokratia, utilitarismi.

”Järjestelmämme kannattelee niitä, jotka kannattelevat järjestelmää, ei painolastia.”

Selvilleotto-
velvollisuus

Faktat

- Ei puhuta vastoin parempaa tietoa.
- Jos tutkimuslaitos X esittää uutta, päätös muuttuu.

Arvot

- Ollaan rehellisiä ja avoimia.
- Tunnistetaan omien päätösten arvoperustat.

“Ei voi tietää yhteyttä.”

“Ei tarvitse todistaa itseään vastaan.”

Arvoperusta: Taloudellissosiaalinen.

Poliittinen moraal: Eugeeninen sosiaalidemokratia, utilitarismi.

”Järjestelmämme kannattelee niitä, jotka kannattelevat järjestelmää, ei painolastia.”

Selvilleotto-
velvollisuus

Faktat

- Ei puhuta vastoin parempaa tietoa.
- Jos tutkimuslaitos X esittää uutta, päätös muuttuu.

Reklamointi-
kielto

Arvot

- Ollaan rehellisiä ja avoimia.
- Tunnistetaan omien päätösten arvoperustat.

Strategiamme ydin on siirtymä kerskakulutusfossiilitaloudesta kerskakulutusbiotalouteen.

Näin olemme päättäneet. Päätös pyrkii optimoimaan taloudelliset hyödyt, kustannukset ja haitat sekä välttämään merkittävää taloudellista vahinkoa. Aiheutuvat taloudelliset tappiot kompensoidaan. Arvoja ei tarvita, koska uskomme bioaineksen riittävyteen.

Näin olemme päättäneet. Päätös pyrkii optimoimaan taloudelliset hyödyt, kustannukset ja haitat sekä välttämään merkittävää taloudellista vahinkoa. Aiheutuvat taloudelliset tappiot kompensoidaan. **Arvoja ei tarvita, koska uskomme bioaineksen riittävyyteen.**

Arvoperustamme on kestävä kokonaiskehitys ja poliittinen moraalimme uusliberalistinen.

Näin olemme päättäneet. Päätös pyrkii optimoimaan taloudelliset hyödyt, kustannukset ja haitat sekä välttämään merkittävää taloudellista vahinkoa. Aiheutuvat taloudelliset tappiot kompensoidaan. ~~Arvoja ei tarvita, koska uskomme bioaineksen riittävyteen.~~

Selvilleotto-
velvollisuus

Faktat

- Hanke 1: Bioaines ei riitä tähän.
- VTV 11.1.2022: Huomioitu osin, paremmin voisi.

Arvoperustamme on **kestävä kokonaiskehitys** ja poliittinen moraalimme **uusliberalistinen**.

Näin olemme päättäneet. Päätös pyrkii optimoimaan taloudelliset hyödyt, kustannukset ja haitat sekä välttämään merkittävää taloudellista vahinkoa. Aiheutuvat taloudelliset tappiot kompensoidaan. ~~Arvoja ei tarvita, koska uskomme bioaineksen riittävyteen.~~

Selvilleotto- velvollisuus

Faktat

- Hanke 1: Bioaines ei riitä tähän.
- VTV 11.1.2022: Huomioitu osin, paremmin voisi.

Reklamointi- kielto

Arvot

- Hanke 2: Ekologinen ja sosiaalinen unohtuvat.
- Kevät 2022: Aika näyttää.

Kiitämme

Suomen Akatemia

**Biotalous ja oikeudenmukaisuus
2017–2020**

Maa- ja metsä-talousministeriö

**Oikeudenmukaisuuden rooli
biotalousa koskevassa
päätöksenteossa
2018–2021**

**Systemisen ja kestäväen
biotalousaen siirtymisen
oikeudenmukainen johtamismalli
2019–2022**

**Oikeudenmukainen siirtymä ja
eettinen kestävyys
2022–2024**

Tutkijat

Johanna Ahola-Launonen

Sofi Kurki

Maarit Laihonen

Merja Porttikivi

Nicolas Balcom Raleigh

Amos Taylor

Markku Wilenius

Tuija Takala

Matti Häyry

Esityksessä käytettyjä tuotoksia

Häyry M. 2021. The COVID-19 pandemic: Healthcare crisis leadership as ethics communication. *Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics* 30: 42-50.

Kurki S, Ahola-Launonen J. 2021. Bioeconomy in maturation. A pathway towards a “good” bioeconomy or distorting silence on crucial matters? E. Koukios, A. Sacio-Szymanska, toim. *Bio#Futures: Foreseeing and Exploring the Bioeconomy*. Cham: Springer, 165–99.

Häyry M, Laihonen M. Vertaisarvioinnissa. Situating a sustainable bioeconomy strategy on a map of justice: A solution and its problems. *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*.

Ahola-Launonen J. 2022.

Oikeudenmukaisuuden rooli biotalousa koskevassa päätöksenteossa. MMM (raportti).

Laihonen M. 2022. Systemisen ja kestäväen biotalousaen siirtymisen oikeudenmukainen johtamismalli. MMM (raportti).

